

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ПРАВ НА ДОРОЖНІ ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ

Нікітіна З.В., начальник юридичного відділу, радник президента АсМАП з правових питань, м. Київ, Україна

STATE REGISTRATION OF RIGHTS IS ON TRAVELLING TRANSPORT VEHICLES

Nikitina Z.V., chief of legal department, AsMAP on legal questions, Kyiv, Ukraine

ГОСУДАРСТВЕННАЯ РЕГИСТРАЦИЯ ПРАВ НА ДОРОЖНЫЕ ТРАНСПОРТНЫЕ СРЕДСТВА

Никитина З.В., начальник юридического отдела, советник президента АсМАП по юридическим вопросам, г. Киев, Украина

Автомобільний транспорт виконує значну частку пасажирських і вантажних перевезень у країні. Територіально Україна знаходиться на перехресті транспортних коридорів, що з'єднують країни Південно-Східної і Північно-Західної Європи, що дає підстави передбачати значне підвищення ролі автотранспорту у майбутньому [1, с.57]. Слід зазначити, що стаття 181 Цивільного кодексу України прямо не передбачає поширення режиму нерухомої речі на транспортні засоби, відмінні від повітряних та морських суден, суден внутрішнього плавання та космічних об'єктів, однак передбачає можливість поширення такого режиму на інші об'єкти, у випадках, встановлених законом [2].

Правова природа інституту державної реєстрації розглядалася у працях таких учених, як А.В. Венедиктова, О.В. Дзери, А.С. Довгерта, О.Ю. Скворцова, Сергєєв А.П., Ю.К. Толстого та інших.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про порядок ввезення (пересилання) в Україну, митного оформлення й оподаткування особистих речей, товарів та транспортних засобів, що ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України» від 13 вересня 2001 року № 2681-III [3] та статті 1 Закону України «Про прикордонний рух» від 5 листопада 2009 року № 1710-VI [4], транспортний засіб – це пристрій, призначений для перевезення людей і (або) вантажу, а також устаткованого на ньому спеціального обладнання чи механізмів.

Таке ж визначення міститься в п. 1.10 Правил дорожнього руху, затверджених Постановою КМУ від 10 жовтня 2001 р. № 1306 [5].

У всіх цих нормативних актах під транспортним засобом розуміється дорожній транспортний засіб, тобто такий транспортний засіб, який рухається по поверхні землі, суші, основними (переважними) шляхами руху яких є дороги [6, с.10]. В даній статті під транспортними засобами будуть розумітися саме дорожні транспортні засоби.

Водночас, спеціальний закон, що регулює відповідні правовідносини – «Про дорожній рух» [7] не містить визначення транспортного засобу.

Стаття 798 Цивільного кодексу розмежує поняття транспортного засобу на такі його складові: повітряні, морські, річкові судна, а також наземні самохідні транспортні засоби. Таким чином, в даному випадку на транспортні засоби (дорожні) поширюються такі ж правила, як і на повітряні, морські та річкові судна. Водночас, в статті 977 ЦК України зустрічається поняття автотранспортного засобу, яке в цій статті вживається тотожно поняттю транспортного засобу.

Закон України «Про транспорт» використовує поняття автомобільного транспорту у значенні всієї системи підприємств, обладнання та будівель і споруд, що надають відповідні послуги [8].

Чинні закони не містять прямої вказівки про те, що на транспортні засоби поширюється режим нерухомої речі. При цьому на інші види транспортних засобів (не дорожніх) режим нерухомої речі поширено. Закон України «Про іпотеку» та Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» не поширюються на обтяження дорожніх транспортних засобів.

Проте Цивільний кодекс України в окремих випадках застосовує однакові правила регулювання відносин щодо нерухомості та транспортних засобів:

- відмова від власності на нерухомість, транспортні засоби, тварини (стаття 12),

- умови вчинення правочинів осіб з неповною цивільною дієздатністю щодо нерухомості та транспортних засобів (стаття 32),
- форми довіреності на право розпорядження нерухомим майном, транспортними засобами та корпоративними правами (стаття 245),
- набувальна давність однаково пов'язується із нерухомістю, транспортними засобами та цінними паперами (стаття 344),
- зміна частки у спадщині прирівнює нерухомість та транспортні засоби (стаття 1267).

Слід зауважити, що у міжнародних актах України поширено використовується поняття «автотранспортний засіб», що дозволяє розмежувати цей вид транспортного засобу (судна) від інших видів, зокрема відповідні визначення містяться в Угоді між Урядом України та Урядом Монголії про міжнародне автомобільне сполучення (ст. 2) від 27 червня 1995 року, Угоді між Урядом України і Урядом Угорської Республіки про міжнародне автомобільне сполучення (ст. 2), 3 березня 1994 року, Угоді між Урядом України і Урядом Республіки Казахстан про міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом (Виконавчий протокол про застосування Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Казахстан про міжнародне автомобільне сполучення, п. 2.1) 22 лютого 1993 року та ін.

На сьогоднішній день Закон України «Про дорожній рух» передбачає обов'язкову реєстрацію транспортних засобів в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Відповідні правила затверджені Постановою КМУ від 07 вересня 1998 року № 1388 «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів» [9].

Цим Порядком встановлюється єдина на території України процедура державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку транспортних засобів, під якими розуміються автомобілі, автобуси, а також самохідні машини, сконструйовані на шасі автомобілів, мотоцикли усіх типів, марок і моделей, причепа, напівпричепа, мотоколяски, інші прирівняні до них транспортні засоби та мопеди, а також оформлення та видача реєстраційних документів і номерних знаків.

Державна реєстрація транспортних засобів проводиться підрозділами Державтоінспекції з метою здійснення контролю за відповідністю конструкції та технічного стану транспортних засобів установленим вимогам стандартів, правил і нормативів, дотриманням законодавства, що визначає порядок сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), використанням транспортних засобів в умовах воєнного і надзвичайного стану, а також для ведення їх обліку та запобіганню вчиненню щодо них протиправних дій. Державний облік зареєстрованих транспортних засобів передбачає реєстрацію, накопичення, узагальнення, зберігання і передачу інформації про такі засоби та відомостей про їх власників, які вносяться до Єдиного державного реєстру Державтоінспекції. Порядок ведення Єдиного державного реєстру Державтоінспекції та надання інформації з нього затверджується МВС.

Транспортні засоби реєструються за юридичними та фізичними особами в реєстраційно-екзаменаційних підрозділах Державтоінспекції. Транспортні засоби, що належать декільком фізичним або юридичним особам (співвласникам), за їх письмовою заявою реєструються за однією з таких осіб [10, с.185-186].

Власники транспортних засобів та особи, що експлуатують такі засоби на законних підставах, або їх представники зобов'язані зареєструвати (перереєструвати) транспортні засоби протягом десяти діб після придбання (одержання) або митного оформлення, або тимчасового ввезення на територію України, або виникнення обставин, що є підставою для внесення змін до реєстраційних документів. Строк державної реєстрації продовжується у разі подання документів, які підтверджують відсутність можливості своєчасного її проведення власниками транспортних засобів (хвороба, відрадження або інші поважні причини).

До документів, що підтверджують правомірність придбання транспортних засобів, їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, зокрема, відносяться:

- довідка-рахунок за встановленою формою, видана суб'єктом господарювання, діяльність якого пов'язана з реалізацією транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери;
- договори та угоди, укладені на товарних біржах на зареєстрованих у Департаменті Державтоінспекції бланках, інші засвідчені в установленому порядку документи, що встановлюють право власності на транспортні засоби;

- копія рішення суду, засвідчена в установленому порядку, із зазначенням юридичних чи фізичних осіб, які визнаються власниками транспортних засобів, марки, моделі, року випуску таких засобів, а також ідентифікаційних номерів їх складових частин;
- довідка органу соціального захисту населення або управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, що виділили автомобіль або мотоцикл;
- акт приймання-передачі транспортних засобів за встановленою формою, виданий підприємством-виробником або підприємством, яке переобладнало чи встановило на транспортний засіб спеціальний пристрій згідно із свідоцтвом про погодження конструкції транспортного засобу щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, із зазначенням ідентифікаційних номерів такого транспортного засобу та конкретного одержувача;
- вантажна митна декларація на паперовому носії або електронна вантажна митна декларація, або видане органом доходів і зборів посвідчення про реєстрацію в підрозділах Державтоінспекції транспортних засобів чи їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери;
- договір фінансового лізингу.

На зареєстровані у підрозділі Державтоінспекції транспортні засоби видаються свідоцтва про реєстрацію, а також номерні знаки, що відповідають державному стандарту України.

Відповідно до статті 37 Закону України «Про дорожній рух», забороняється експлуатація незареєстрованих (неперереєстрованих) транспортних засобів. Таким чином, правові наслідки відсутності державної реєстрації транспортного засобу прямо передбаченні чинним законодавством та полягають в обмеженні можливості використовувати річ (експлуатувати). Отже, згідно закону відсутність державної реєстрації прямо не впливає на можливість здійснення інших цивільних прав та обов'язків, зокрема права розпорядження річчю.

Проте, Інструкція про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджена Наказом Міністерства юстиції України 22.02.2012 № 296/5 [11] визначає, що нотаріус перевіряє наявність свідоцтв про реєстрацію транспортних засобів (пункт 7 глави 7), а також наявність державної реєстрації є обов'язковою умовою для вчинення правочинів з транспортними засобами [6, с.10] (пункт 6 глави 2 Розділу II): «договори про відчуження транспортних засобів, інших самохідних машин і механізмів (далі – транспортні засоби) посвідчуються за умови подання документів, які підтверджують реєстрацію цього майна на ім'я відчужувачів» [11].

Таким чином, наявність державної реєстрації є обов'язковою передумовою реалізації прав власників транспортних засобів.

Порядок державної реєстрації транспортних засобів передбачає внесення в реєстраційні документи відомостей про заборону відчуження і передачі права користування і (або) розпорядження транспортними засобами, дату їх зворотного вивезення та інші обмеження, що встановлюються органами доходів і зборів.

Також, забороняється зняття з обліку транспортних засобів, стосовно яких є ухвала суду про накладення арешту або заборону зняття з обліку чи постановою слідчого або державного виконавця про накладення арешту, а також транспортних засобів, що є речовими доказами у кримінальній справі і приєднані до неї постановою особи, яка проводить дізнання, слідчого, прокурора або ухвалою суду.

Забороняється зняття з обліку транспортних засобів, що:

- зареєстровані за неповнолітніми особами без письмової нотаріально засвідченої згоди батьків (усиновлювачів) або піклувальника і дозволу органу опіки та піклування;
- одержані через органи соціального захисту населення або управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, без письмового розпорядження зазначених органів;
- придбані у розстрочку без надання відповідних документів про остаточний розрахунок.

Відсутність державної реєстрації транспортного засобу на рівні законів не означає неможливість здійснення цивільних прав відносно такої речі, однак на рівні підзаконних актів є обов'язковою умовою для відчуження майна [12, с.16].

На органи державної реєстрації, якими є органи Державтоінспекції, покладено обов'язок при проведенні державної реєстрації перевіряти наявність арештів та інших обтяжень транспортних засобів з метою запобігання їхньому незаконному відчуженню.

Власники легкових автомобілів, які не використовують свою машину з метою прибутку, віднедавна позбавлені зайвого тягаря на гаманець і витрат часу: автомобілісти цієї категорії мають право не проходити державний технічний огляд [13].

Однак, відміна технічного огляду ні в якому разі не означає безконтрольності на дорогах. Сьогодні в Україні існує чіткий та зрозумілий порядок нагляду за станом автомобілів. Тепер відповідальність за технічний стан транспортного засобу, що використовується без мети отримання прибутку, незалежно від строку його експлуатації, повністю лягає на власника.

Разом з тим, визначено категорії транспортних засобів для яких існує проведення обов'язкового технічного контролю, а саме [14]:

- легкові автомобілі, що використовуються для перевезення пасажирів або вантажів з метою отримання прибутку зі строком експлуатації більше двох років – кожні два роки;
- вантажні автомобілі незалежно від форми власності вантажопідйомністю до 3,5 тонни, причепа до них зі строком експлуатації більше двох років – кожні два роки;
- вантажні автомобілі вантажопідйомністю більше 3,5 тонни, причепа до них та автомобілі таксі незалежно від строку експлуатації – щорічно;
- автобуси та спеціалізовані транспортні засоби, що перевозять небезпечні вантажі, незалежно від строку експлуатації – двічі на рік.

Задля того, щоб громадянин отримував якісну послугу, запроваджено конкурентне середовище, прописане на законодавчому рівні. Так, замовник технічного контролю свого автотранспорту має право вільного вибору виконавця. Будь-які обмеження, зокрема залежно від місця реєстрації т/з, не допустимі.

Крім згаданих видів автомобільного транспорту в Україні існує технологічний транспорт, тобто транспортні засоби переривчастої та безперервної дії, які є елементом технологічної системи і використовуються для переміщення сировини (матеріалу), що обробляється, або продуктів його переробки (напівфабрикатів, готової продукції) і відходів виробництва.

До технологічного транспортного засобу, зокрема, відносять – великотоннажні й інші технологічні автомобілі, гусеничні і колісні трактори, у тому числі з навісним обладнанням, інші машини і механізми на їхньому шасі, автотракторні причепа і напівпричепа, скрепера самохідні і причіпні, вантажопідйомні та інші машини на спеціальному шасі, самохідну дорожньо-будівельну техніку, навантажувачі всіх типів, автокари і електрокари, електровізки та інші, що не підлягають експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування.

6 січня 2010 року постановою Кабінету Міністрів України №8 затверджено Порядок відомчої реєстрації та ведення обліку великотоннажних та інших технологічних транспортних засобів, а наказом Держгірпромнагляду України від 27 січня 2010 року №9 затверджено Порядок проведення державного технічного огляду великотоннажних та інших технологічних транспортних засобів.

Юридичні і фізичні особи, іноземні фізичні і юридичні особи, особи без громадянства (що перебувають в Україні на законних підставах), які є власниками технологічних транспортних засобів чи використовують їх на законних підставах зобов'язані зареєструвати їх протягом 10 днів після придбання або виникнення інших законних прав на їх використання, у тому числі у разі тимчасового ввезення на територію України. Якщо виникла потреба у внесенні змін у реєстраційні документи власник зобов'язаний у вказаний термін перереєструвати транспортний засіб.

Перед реєстрацією, перереєстрацією, тимчасовою реєстрацією, зняттям з обліку (крім випадків зняття з обліку у зв'язку з непридатністю, вибракуванням та списанням) кожного технологічного транспортного засобу проводиться його технічний огляд, про що складається акт і видається талон. Технічний огляд проводиться щороку відповідно до Порядку проведення державного технічного огляду великотоннажних та інших технологічних транспортних засобів.

Державний технічний огляд технологічних транспортних засобів проводиться технічним експертом з промислової безпеки експертно-технічного центру (ЕТЦ), що належить до сфери управління Держгірпромнагляду України у присутності власника технологічного транспортного засобу або призначеної посадової особи, відповідальної за безпечну експлуатацію та технічний стан технологічного транспортного засобу.

Для проведення щорічного технічного огляду власник в обов'язковому порядку подає до ЕТЦ копії таких документів: свідоцтва про державну реєстрацію (для юридичної особи), паспорта (для повнолітньої фізичної особи та особи віком від 16 до 18 років), свідоцтва про народження (для осіб віком до 16 років); документів, що встановлюють право власності або користування технологічним

транспортним засобом; документів, які підтверджують оплату послуг за проведення технічного огляду.

Для отримання позитивного висновку необхідно щоб технічний стан транспорту відповідав вимогам правил, нормативів і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху, охорони праці, промислової безпеки та охорони навколишнього природного середовища. Зокрема, експертом здійснюється перевірка щодо відповідності типу, моделі; ідентифікаційних номерів вузлів і агрегатів; номерного знака; контролю технічного стану технологічних транспортних засобів (технічний стан причепів, напівпричепів перевіряється у складі з тягачем) на відповідність їх вимогам правил, нормативів і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху, охорони праці, промислової безпеки та охорони навколишнього природного середовища.

Якщо при огляді виявлена: будь-яка несправність технологічних транспортних засобів; вміст шкідливих речовин у відпрацьованих газах або їх димність перевищує установлені стандартами норми; відсутність спеціальної медичної аптечки, первинних засобів пожежогасіння та знака аварійної зупинки; відсутність свідоцтва про державну реєстрацію чи номерного знака; відсутність позитивного висновку експертизи, проведеної фахівцями ЕТЦ, на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці України (для технологічних транспортних засобів, виготовлених за межами України чи переобладнаних або самостійно зібраних); невідповідність ідентифікаційних номерів, вузлів та агрегатів записам у документах, що встановлюють право власності або користування тоді технологічні транспортні засоби вважаються такими, що не пройшли державний технічний огляд. Вони не допускаються до подальшої експлуатації та підлягають повторному технічному огляду після закінчення усунення недоліків.

Технологічний транспортний засіб реєструється за місцезнаходженням органу управління юридичної особи, а той, що належить фізичній особі, - за місцем проживання або перебування фізичної особи. Також допускається реєстрація за місцем його експлуатації, у тому числі того, що перебуває у постійному користуванні або оренді. Експлуатація незареєстрованих технологічних транспортних засобів забороняється.

Для реєстрації технологічного транспортного засобу, що тривалий час (більше п'яти років) експлуатується суб'єктом господарювання та на який відсутні документи, що встановлюють право власності або користування, та про попередню його реєстрацію, надається копія інвентарної картки обліку основних засобів або витяг з балансової відомості, у яких зазначається дата введення в експлуатацію технологічного транспортного засобу, скріплені підписом посадової особи суб'єкта господарювання та печаткою.

Реєстрація виготовлених за межами України, а також самостійно переобладнаних або зібраних технологічних транспортних засобів здійснюється за умови проведення фахівцями експертно-технічного центру експертизи на відповідність технологічних транспортних засобів нормативно-правовим актам з охорони праці. На зареєстрований технологічний транспортний засіб видаються свідоцтво про реєстрацію встановленого зразка та номерний знак, що відповідає державному стандарту. Свідоцтво про реєстрацію має необмежений строк дії.

Висновки. На сьогоднішній день при вирішенні питання щодо поширення режиму нерухомої речі на дорожні транспортні засоби слід врахувати, що чинні закони не послідовно використовують поняття «транспортний засіб», маючи на увазі в окремих випадках лише дорожні транспортні засоби, а в інших розуміючи транспортний засіб (судно) будь-якого виду транспорту.

Слід наголосити на тому, що чинне законодавство не передбачає державної реєстрації правочину щодо відчуження транспортного засобу, однак встановлює обов'язкову вимогу державної реєстрації транспортного засобу. При цьому, хоча державна реєстрація транспортного засобу має першочергово на меті забезпечення безпеки експлуатації цього засобу, проте одночасно використовується з метою забезпечення дотримання правопорядку та законності при відчуженні майна.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. В.П. Шульженко, Р.С. Кундрік «Транспортне право»: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни — К.: КНЕУ, 2004. — 214 с.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Про порядок ввезення (пересилання) в Україну, митного оформлення й оподаткування особистих речей, товарів та транспортних засобів, що возяться (пересилаються громадянами на митну

- територію України»: Закон України від 13 вересня 2001 року №2681-III . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/2681-14>
4. Про прикордонний контроль: Закон України від 5 листопада 2009 р. №1710-VI . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1710-17>
  5. Про затвердження правил дорожнього руху: Постанова КМУ від 10 жовтня 2001 р. №1306 . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1306-200>
  6. Осипова А.В.. «Проблемні питання державної реєстрації прав на нерухоме майно та угод з ним» / А.В. Осипова // Нотаріус. - 2007. - № 6. - С. 10.
  7. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. №3353-XII . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3353-12>
  8. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. №232/94-ВР . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/232/94>
  9. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів: Постанова КМУ від 07 вересня 1998 р. №1388 . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1388-98>
  10. Суханов Е.А. Обмежені речові права. / Е.А. Суханов // Журнал «Господарське право». – №9, 1995. С. 185-186.
  11. Про затвердження інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: наказ Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 р. №296/5 . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12>
  12. Тужілова-Орданская Є.М. Проблеми державної реєстрації прав на нерухоме майно / Є.М. Тужілова-Орданская // цивілісти. - 2007. - № 2. - С. 16.
  13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо усунення надмірного державного регулювання у сфері автомобільних перевезень: Закон України від 05.07.2011 р. № 3565- VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3565-17>
  14. Про затвердження Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, технічного опису та зразка протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу: Постанова КМУ від 30.01.2012 р. № 137. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/137-2012>

REFERENCES

1. Shylzhenko V.P., Kyndruk R.S the "Transport right": the Educational-methodical manual for the independent study of discipline - K.: KNEU, 2004. P. 214. (Ukr.)
2. Civil code of Ukraine (2003, January 16). №435-IV.(n.d.). zakon.rada.gov.ua /laws/show/435-15 [in Ukrainian]
3. Law of Ukraine is on order of import(sending) to Ukraine, custom registration and taxation of the personal things, commodities and transport vehicles that romp (sent by citizens on custom territory of Ukraine from September 13 2001, №2681-III.(n.d.). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2681-14> [in Ukrainian]
4. Law of Ukraine is on border control from November 5 2009, №1710-VI. (n.d.). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1710-17> [in Ukrainian]
5. Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine is about claim of rules of travelling motion from October 10 2001, №1306. (n.d.). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001> [in Ukrainian]
6. Osupova A.V. "Problem questions of state registration of rights on the real estate and acceding to him" / Osupova A.V. // Notary. – 2007. – № 6/ - P.10. (Ukr.).
7. Law of Ukraine is on travelling motion from June 30 1993, №3353-XII. (n.d.). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3353-12> [in Ukrainian].
8. Law of Ukraine is on a transport from November 10 1994, №232/94. (n.d.). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/232/94> [in Ukrainian].
9. Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine is about claim of Order of state registration(re-registering), striking off the register of cars, busses, and also self-propelled machines, constructed on the undercarriage of cars, motor cycles of all types, brands and models, trailers, semitrailers, carriages of motor cycles, other transport vehicles and motorbikes equated with them from September 07 1998, №1388. (n.d.). <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1388-98> [in Ukrainian].

10. Syhanov E.A. Limit material rights. / Syhanov E.A. // Magazine "the Economic right". - № 9, 1995. P. 185-186. (Ukr.).
11. Order of Ministry of Justice of Ukraine about claim of instruction about the order of feaseance of notarial actions by the notaries of Ukraine from February 22 2012, №296/5. (n.d.). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12> [in Ukrainian].
12. Tyzhilova-Ordanskaya E.M. Problems of state registration of rights are on the real estate / Tyzhilova-Ordanskaya E.M. // civilists. – 2007. - № 2. – P. 16. (Ukr.).
13. Law of Ukraine on making alteration to some legislative acts of Ukraine in relation to the removal of the state overregulating in the field of motor-car transportations from July 05 2011, №3565-VI. (n.d.). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3565-17> [in Ukrainian].
14. Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine is about claim of Order of realization of obligatory technical control and volumes of verification of the technical state of transport vehicles, technical description and standard of protocol of verification of the technical state of transport vehicle from January 30 2012, №137. (n.d.). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/137-2012> [in Ukrainian].

РЕФЕРАТ

Нікітіна З.В. Державна реєстрація прав на дорожні транспортні засоби. / З.В. Нікітіна // Управління проектами, системний аналіз і логістика. – К. : НТУ. – 2013. – Вип. 12.

В статті розглянуто основні проблеми і вимоги до державної реєстрації прав на дорожні транспортні засоби. Визначено, що така діяльність є адміністративною за своєю суттю. Розглянуто сучасний стан нормативно-правової бази, яка регулює це питання.

Об'єкт дослідження – реєстрація прав на дорожні транспортні засоби.

Мета роботи полягає у визначенні поняття «транспортний засіб» та «дорожній транспортний засіб»; з'ясування правил регулювання щодо транспортних засобів та визначення органів, які здійснюють державну реєстрацію дорожніх транспортних засобів.

Метод дослідження. В основу методології дослідження покладено комплексний підхід, зумовлений багатоаспектністю поставлених завдань з використанням загальнонаукових методів (передусім, системного, логічного та структурного). Для розв'язання поставлених завдань також використані спеціальні методи: порівняльно-правовий та наукового узагальнення.

Під транспортним засобом розуміється дорожній транспортний засіб, тобто такий транспортний засіб, який рухається по поверхні землі, суші, основними (переважними) шляхами руху яких є дороги. Визначено, що чинні закони не містять прямої вказівки про те, що на транспортні засоби поширюється режим нерухомої речі. При цьому на інші види транспортних засобів (не дорожніх) режим нерухомої речі поширено. Зокрема, Закон України «Про іпотеку» та Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» не поширюються на обтяження дорожніх транспортних засобів.

Державна реєстрація транспортних засобів проводиться підрозділами Державтоінспекції з метою здійснення контролю за відповідністю конструкції та технічного стану транспортних засобів установленим вимогам стандартів, правил і нормативів, дотриманням законодавства, що визначає порядок сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), використанням транспортних засобів в умовах воєнного і надзвичайного стану, а також для ведення їх обліку та запобіганню вчиненню щодо них протиправних дій. Державний облік зареєстрованих транспортних засобів передбачає реєстрацію, накопичення, узагальнення, зберігання і передачу інформації про такі засоби та відомостей про їх власників, які вносяться до Єдиного державного реєстру Державтоінспекції. Порядок ведення Єдиного державного реєстру Державтоінспекції та надання інформації з нього затверджується Міністерством внутрішніх справ.

Результати статті можуть бути використані в подальшому дослідженні державної реєстрації прав на транспортні засоби.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: РЕЄСТРАЦІЯ ПРАВ, РІЧ, ТРАНСПОРТНИЙ ЗАСІБ, ТЕХНІЧНИЙ СТАН, ОБЛІК.

ABSTRACT

Nikitina Z.V. State registration of rights is on travelling transport vehicles. Management of projects, system analysis and logistics. Kyiv. National Transport University. 2013. Vol. 12.

In the article basic problems and requirements are considered to state registration of rights on travelling transport vehicles. Certainly, that such activity is administrative on the essence. The modern state of normatively-legal base that regulates this question is considered.

A research object is registration of rights on travelling transport vehicles.

The aim of work consists in determination of concept "transport vehicle" and "travelling transport vehicle"; finding out of adjusting rules in relation to transport vehicles and determinations of organs, that carry out state registration of travelling transport vehicles.

Research method. In basis of methodology research is fixed the complex approach predefined by multidimensionalness of the put tasks with the use of scientific methods (foremost, system, logical and structural). For the decision of the put tasks the special methods are also used: comparatively-legal and scientific generalization.

A travelling transport vehicle understands under a transport vehicle, id est such transport vehicle, that moves for terrenes, dry land, the basic (repressing) ways of motion of that are roads. Certainly, that laws in force do not contain the direct pointing that the mode of immobile thing spreads to the transport vehicles. Thus on other types of transport vehicles (not travelling) the mode of immobile thing is widespread. In particular, Law of Ukraine "On a mortgage" and Law of Ukraine "About state registration of material rights on the real estate and their burdens" does not spread to the burden of travelling transport vehicles.

State registration of transport vehicles is conducted by subdivisions of State motor-car inspection with the aim of realization of control after accordance of construction and technical state of transport vehicles to the set requirements of standards, rules and norms, observances of legislation that determines the order of tax payment and collections (obligatory payments), by the use of transport vehicles in the conditions of martial and emergency law, and also for the conduct of their account and to prevention of feasant in relation to them of illegal actions. The state account of the registered transport vehicles envisages registration, accumulation, generalization, storage and information about such facilities and information about their proprietors, that is brought in to the Only state register of State motor-car inspection, transfer. The order of conduct of the Only state register of State motor-car inspection and grant to information from him becomes firmly established to Ministry of internal affairs.

The results of the article can be drawn on in further research of state registration of rights on transport vehicles.

KEYWORDS: REGISTRATION of RIGHTS, THING, TRANSPORT VEHICLE, TECHNICAL STATE, ACCOUNT.

РЕФЕРАТ

Никитина З.В. Государственная регистрация прав на дорожные транспортные средства. / З.В. Никитина // управление проектами, системный анализ и логистика. – К.: НТУ. – 2013. – Вып.12.

В статье рассмотрены основные проблемы и требования к государственной регистрации прав на дорожные транспортные средства. Определенно, что такая деятельность является административной по своей сути. Рассмотрено современное состояние нормативно-правовой базы, которая регулирует этот вопрос.

Объект исследования - регистрация прав на дорожные транспортные средства.

Цель работы заключается в определении понятия "транспортное средство" и "дорожное транспортное средство"; выяснение правил регулирования относительно транспортных средств и определения органов, которые осуществляют государственную регистрацию дорожных транспортных средств.

Метод исследования. В основу методологии исследования положено комплексный подход, предопределенный многоаспектностью поставленных заданий с использованием общенаучных методов (прежде всего, системного, логического и структурного). Для решения поставленных заданий также использованы специальные методы: сравнительно-правовой и научного обобщения.

Под транспортным средством понимает дорожное транспортное средство, то есть такое транспортное средство, которое движется по поверхности земли, суши, основными (подавляющими) путями движения которых являются дороги. Определенно, что действующие законы не содержат прямого указания о том, что на транспортные средства распространяется режим недвижимой вещи. При этом на другие виды транспортных средств (не дорожных) режим недвижимой вещи распространен. В частности, Закон Украины "Об ипотеке" и Законе Украины "О государственной регистрации вещественных прав на недвижимое имущество и их обременений" не распространяются на обременение дорожных транспортных средств.

Государственная регистрация транспортных средств проводится подразделениями Госавтоинспекции с целью осуществления контроля за соответствием конструкции и технического состояния транспортных средств установленным требованиям стандартов, правил и нормативов, соблюдением законодательства, которое определяет порядок уплаты налогов и сборов (обязательных платежей), использованием транспортных средств в условиях военного и чрезвычайного положения, а также для ведения их учета и предотвращение совершения относительно них противоправных действий. Государственный учет зарегистрированных транспортных средств предусматривает регистрацию, накопление, обобщение, хранение и передачу информации о таких средствах и сведений об их владельцах, которые вносятся в Единственный государственный реестр Госавтоинспекции. Порядок ведения Единственного государственного реестра Госавтоинспекции и предоставления информации из него утверждается Министерством внутренних дел.

Результаты статьи могут быть использованы в дальнейшем исследовании государственной регистрации прав на транспортные средства.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: РЕГИСТРАЦИЯ ПРАВ, ВЕЩЬ, ТРАНСПОРТНОЕ СРЕДСТВО, ТЕХНИЧЕСКОЕ СОСТОЯНИЕ, УЧЕТ.

АВТОРИ:

Нікітіна Зоя Василівна, начальник юридичного відділу, радник президента АсМАП з правових питань, e-mail: nataw@i.ua, тел. +380442805326, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1, к.415.

AUTHOR:

Nikitina Zoia, chief of legal department, AsMAP on legal questions, e-mail: nataw@i.ua, tel. +380442805326, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str. 1, of.415

АВТОРЫ: Никитина Зоя Васильевна, начальник юридического отдела, советник президента АсМАП по юридическим вопросам, e-mail: nataw@i.ua, тел. +380442805326, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1, к.415.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Костюченко Леонід Михайлович, кандидат технічних наук, президент АсМАП, Київ, Україна
Воркут Тетяна Анатоліївна, доктор технічних наук, професор, Національний транспортний університет, м. Київ, Україна.

REVIEWER:

Kostuchenko L.M., associate professor, president of AsMAP, Kyiv, Ukraine.

Vorkut Tatiana, Doctor of Engineering, Professor, National Transport University, Kyiv, Ukraine.